

Galerie moderního umění v Hradci Králové získala unikátní sbírku Karla Tutsche

V novodobé porevoluční historii se v rámci krajských galerií jedná o nejdůležitější přírůstek, a to nejen svým rozsahem a investovanou částkou ve výši 12 milionů korun, ale především uměleckou hodnotou.

„Nákupem sbírky Karla Tutsche výrazně vzrostlo kulturní bohatství v našem kraji, umělecká díla pomohou rozvíjet činnost GMU a prezentovat české a československé moderní umění vybírané s unikátním vkusem a intuicí. Sběrka se stane pevnou a nepřevoditelnou součástí královéhradecké galerie moderního umění, což zaručí jejich přístupnost pro budoucí generace,“ uvedla náměstkyně pro kulturu Martina Berdychová.

Kolekce čítající více než 800 děl je výlučným dokumentem sběratelství od 80. let minulého století a obsahuje zásadní díla českého umění z období mezi modernou a postmodernou od významných autorů jako je Jiří Načeradský, Jiří Sopko, Antonín Střížek, Naděžda Plíšková nebo Alena Kučerová. Kromě obrazů se brněnský sběratel zaměřoval také na konceptuální umění, kde mezi nejdůležitější autory patří Jiří Kovanda, Jiří David nebo Ján Mančuška.

Karel Tutsch v letech 1986–2008 provozoval Galerii Na bidýlku v Brně, nejstarší soukromou galerii u nás, v níž uspořádal celkem 169 akcí a která se ihned stala významným místem setkávání a prezentace české a slovenské neoficiální scény. Fungovala v nevelkém podkrovním bytě na Václavské ulici v Brně a její činnost byla ve své době v podstatě ilegální. Po roce 1989 významně doplňovala a mnohdy nahrazovala nerozvinutý výstavní porevoluční provoz.

Galerie Na bidýlku svou činnost zahájila výstavou Jiřího Načeradského (1986). Vedle již známých neoficiálních autorů se od počátku zaměřovala také na umělce nastupující generace, především členy postmoderní skupiny Tvrdohlaví, a solitérní umělce jako Jan Merta, Jiří Petrbok, Vladimír Kokolia nebo Vladimír Skrepl, či ještě neetablované mladé autory (Ján Mančuška, Eva Kořátková, Tomáš Vaněk). Zejména site specifika instalace Jiřího Davida a Jiřího Kovandy z konce 80. let patřily v českém kontextu k ojedinělým experimentům. V 90. letech začal Karel Tutsch sledovat také zahraniční autory, především německé (André Butzer, Thomas Helbig, Markus Selg nebo Christian Macketanz).

„S Karlem Tutchem jsem se znal mnoho let. Snad si mohu dovolit říci, že jsme byli přátelé. Karel měl vytríbený cit pro dobré umění i pro dobré víno. Co se týče vína, mnohé jsem se od něj přiučil. Mám velmi pěkné vzpomínky na několik společných výletů do vinných oblastí na Moravě i v Rakousku. Stejně tak mi pomohl otevřít cestu na naši uměleckou scénu. Jeho Galerie Na bidýlku na ní svého času hrála jednu z nejdůležitějších rolí. Nabízel však pomocnou ruku i dalším umělcům a umělkyním a pro mnohé z nich to byly první důležité kroky na jejich úspěšné pouti,“ vzpomíná Jiří Kovanda, který v Galerii Na bidýlku realizoval celkem 13 samostatných výstav a ve sbírce je zastoupen 72 pracemi.

V kolekci se nachází například Kovandovo dílo *Milostná lyrika* (1988), které bylo k vidění na jeho společné výstavě s Martinem Johnem a Vladimírem Skreplem v Okresním kulturním středisku v Liberci v roce 1988. Trojice autorů tam tehdy představila jednu z aktuálních podob postmoderní malby, která stála v opozici vůči předchozí umělecké generaci. Kovandova instalace sestávala z 11 obrazů různých formátů vytvořených ze vzorovaných látek s ornamentem kosočtverců, na něž autor s jistou dávkou sarkastické distance aplikoval motiv usmívajícího se klauna, který dostal erotické vyznění. Edith Jeřábková tuto přelomovou výstavu rekonstruovala podle dobových fotografií v roce 2010 v pražské Galerii Svit.

S brněnským galeristou měl blízký vztah také umělec Jiří David: „*Ještě než Karel Tutsch otevřel svou, dnes již legendární, Galerii Na bidýlku, dokázal díky svému intuitivnímu rozhledu v brněnském vysokoškolském klubu uspořádat větší výstavu studentů Akademie výtvarných umění, jako například Michala Gabriela, Tomáše Císařovského, Antonína Střížka i mou práci. Z dnešního pohledu se to zdá běžné, že se třeba studenti uměleckých škol stávají finalisty Chalupeckého ceny, ale v polovině 80. let to byl průkopnický čin. Karel měl opravdu přirozený „čich“ a dokázal vyhmátnout to podstatné z tehdejší vizuální scény. Proto je také jeho sbírka zcela zásadní a jedinečná.*“

V roce 1988 měl Jiří David vlastní výstavu v Galerii Na bidýlku, kterou doprovodil manifestačním textem *Totální distance v období sociální vybledlosti. Neboli totální distance jako projev nulové situace*, jenž ve své době pobouřil starší modernistickou generaci umělců a představuje zásadní dokument o počátcích postmodernismu v českém umění. V témže roce David namaloval díla *Na růžích* a *Bohemia* nebo cyklus *Domov*, která se posléze stala součástí sbírky Karla Tutsche.

V úterý 4. května dopoledne proběhla v GMU tisková konference, v rámci níž byla sbírka představena. Klíčová díla budou vystavena ve čtvrtém patře galerie po dobu 3 týdnů, do 23. května 2021. V následujících letech by sbírka měla být detailněji probádána a v roce 2023 vystavena v ucelené podobě.

„*Samozřejmě jsem se se sbírkou nechtěl rozloučit, protože jsem v provizorním depozitáři na svého bratra často vzpomínal. Nakonec převládla motivace prodat ji sbírkotvorné instituci, která s konvolutem bude schopna pracovat a v budoucnu ho i prezentovat,*“ konstatuje Jindřich Tutsch, bratr zesnulého sběratele Karla Tutsche.

Kontakt:

Bc. Judita Kožíšková
Odborné oddělení
e-mail: edice@galeriehk.cz
telefon: +420 607 272 857

MgA. František Zachoval
Ředitel GMU
e-mail: reditel@galeriehk.cz

Doplňující informace:

Sbírka čítá více než 800 položek a obsahuje díla od 75 autorů (z toho 13 zahraničních). Jejím nákupem galerie získala práce 31 umělců, kteří dosud nebyli ve sbírkách GMU zastoupeni.

Jiří Načeradský (88 děl), Jiří Kovanda (72 děl), Jiří Sopko (60 děl), Jiří David (48 děl), Antonín Střížek (46 děl), Naděžda Plíšková (44 děl), Alena Kučerová (37 děl), Ján Mančuška (30 děl), Jiří Petrbok (27 děl), Vladimír Kokolia (24 děl), Vladimír Novák (20 děl), Jiří Gregor Dokoupil (16 děl), Jan Merta (15 děl), Michael Gabriel (14 děl), Andrew Gilbert (14 děl), Stanislav Diviš (13 děl), Kurt Gebauer (12 děl), Milan Kunc (12 děl), Aleš Lamr (12 děl), atd.

Seznam děl ze sbírky, která jsou aktuálně vystavena v GMU:

Jiří David, *Bohemia*, 1988, 160 x 220 cm, olej na plátně
Jiří David, *Na růžích*, 1988, 151 x 210 cm, olej na plátně
Stanislav Diviš, *Kapsáři*, 1985, 202,5 x 148 cm, akryl na papíře a plátně
Michael Gabriel, *Tři psi*, 1985, výška 130 cm, textil, papír dráty
Michael Gabriel, *Pták*, 1987, výška 156 cm, keramika, laminát
Kurt Gebauer, *Trpaslík pomník*, 1985, výška 180 cm, polyesterový laminát
Andrew Gilbert, *Owly Pies*, 2003, 70 x 100 cm, papír, kombinovaná technika
Eva Kořátková, *Eating machine*, 2004, 30 x 28 cm, lepenka, kombinovaná technika
Jiří Kovanda, *Díptich III "A"*, 1996, 25 x 25 cm, olej na plátně
Jiří Kovanda, *Díptich III "B"*, 1996, 25 x 25 cm, olej na plátně
Jiří Kovanda, *Krutá historie*, 1987, 120,5 x 120,5 cm, plátno, disperze, tempera
Jiří Kovanda, *Milostná lyrika*, 1988, různé rozměry, instalace, disperze na potištěné látce
Jiří Kovanda, *bez názvu*, 2006, 82 x 41 x 41 cm, židle, instalace
Ján Mančuška, *bez názvu*, 2000, 50 x 70 cm, karton, korálky, kombinovaná technika
Ján Mančuška, *bez názvu*, 2000, 50 x 70 cm, karton, PVC pytlíky, kombinovaná technika
Ján Mančuška, *bez názvu*, 2000, 50 x 70 cm, karton, hřebínky, gumičky, kombinovaná technika
Ján Mančuška, *bez názvu*, 2000, 50 x 70 cm, karton, fólie, párátko, kombinovaná technika
Jiří Načeradský, *Návrat ztraceného syna*, 1966, 162 x 130 cm, olej na plátně
Jiří Načeradský, *Štrajchpuďláci*, 1967, 200 x 180 cm, olej na plátně
Markus Selg, *Tortour*, 2004, 177 x 220 cm, plátno, počítačový tisk
Astrid Sourková, *Uns werdet ihr vertrauen müssen I*, 2003, 155 x 190 cm, olej na plátně
Jiří Sopko, *Rozhovor*, 1986, 200 x 180 cm, akryl na plátně
Antonín Střížek, *Páv*, 1988, 162,5 x 125,5 cm, olej na plátně
Antonín Střížek, *Perly*, 1991, 214 x 172,5 cm, olej na plátně
Katarína Szanyiová, *Pod příkrývkou*, 2002, 95 x 110 cm, plátno, kombinovaná technika
Max Švabinský, *Josephus Doubrava*, 1913, 36 x 50 cm, karton, lept